

Den Haag

060

Retouradres: Postbus 12600, 2500 DJ Den Haag

Aan: de Gemeenteraad

Datum

6 april 2021

Onderwerp

Afdoening motie: 'Breng maatschappelijke kosten echtscheiding en preventiemaatregelen in kaart'

Geachte voorzitter,

Uw raad heeft bij de bespreking van het voorstel van het college inzake programmabegroting 2021-2024 incl. bijstellingen huidige uitvoeringsjaar 2020 (RIS306159) op 4 en 5 november 2020 de door het raadslid de heer Grinwis ingediende motie 'Breng maatschappelijke kosten echtscheiding en preventiemaatregelen in kaart' (RIS306815) aangenomen.

Deze motie luidt als volgt:

Concluderende, dat:

- *in het arrondissement Den Haag in 2019 2762 echtscheidingen zijn uitgesproken, en daarnaast ook paren die niet getrouwd waren uit elkaar zijn gegaan;*
- *20% van het totale aantal scheidingen in onze stad problematisch verloopt;*
- *aan (v)echtscheidingen maatschappelijke kosten verbonden zijn en doorwerken in verschillende beleidsterreinen zoals jeugdhulp, huisvesting en armoede;*
- *de Jeugdwet gemeenten expliciet een taak geeft als het gaat om onder andere het voorkomen van opvoedingsproblemen, het versterken van het opvoedkundig klimaat in gezinnen en het bevorderen van de veiligheid van de jongeren (Jeugdwet artikel 2.1);*

Overwegende, dat:

- *het Kenniscentrum Kind en Scheiding wel inzet op een vreedig verloop van een scheiding, maar een overzicht van het preventief ondersteuningsaanbod voor (echt)paren met relationele problemen in Den Haag ontbreekt;*
- *preventie door te investeren in relaties veel ellende kan voorkomen en de gemeente met het CJG de mogelijkheid heeft om deze vorm van ondersteuning verder uit te bouwen;*

Verzoekt het college:

- *de raad te informeren over de jaarlijkse maatschappelijke kosten van (v)echtscheidingen in Den Haag en inzichtelijk te maken wat er wordt gedaan in Den Haag om (echt)paren bij relatieproblemen te ondersteunen,*

Ons kenmerk

OCW/10088326

RIS306815

Contactpersoon

Kirsten Grandia

Dienst

Onderwijs, Cultuur en Welzijn

Afdeling

Productgroep Zorg en Volksgezondheid

Telefoonnummer

14070

E-mailadres

kirstengrandia@denhaag.nl

Hierbij informeert het college de raad over de afdoening van de motie.

Maatschappelijke kosten van (v)echtscheidingen in Den Haag

Landelijk is te zien dat 20% van de scheidingen in een complexe scheiding eindigt. Dit is voor Den Haag niet anders. Scheidingen hangen met veel thema's samen, zoals schuldenproblematiek, gezondheidsproblemen, werkverzuim, stress, inkomenssituatie verslechtert, toename aan jeugdhulp en latere relatieproblemen.

Het college is zich bewust dat complexe scheidingen naast persoonlijk leed ook maatschappelijke kosten met zich mee brengen. Voor de afdoening van de motie is uitvoerig gesproken met Veilig Thuis Haaglanden en Jeugdbescherming west. Zij geven aan dat dergelijke kosten niet (centraal) worden bijgehouden. Bij bijvoorbeeld Jeugdbescherming west zijn de kosten die zij maken bij complexe scheidingen de kosten voor kindbeschermingsmaatregelen. Bij ernstige problemen in een gezin kan een gezin verplicht hulp krijgen bij de opvoeding van het kind. De (kinder)rechter kan hiervoor een maatregel voor kindbescherming (kinderbeschermingsmaatregel) opleggen. Hoeveel kindbeschermingsmaatregelen precies voortkomen uit complexe scheidingen wordt niet apart bijgehouden bij Jeugdbescherming west.

De Rijksoverheid heeft een kostenanalyse laten maken van complexe scheidingen¹. Hieruit blijkt dat er veel verschillende kostencomponenten zijn rondom een scheiding: van juridische hulp en hulp aan ouders en kind, tot de uitvoering van kindbeschermingsmaatregelen. Niet alle kosten zijn voor rekening van de gemeente, maar deze kunnen snel oplopen wanneer meerdere vormen van ondersteuning worden geboden en zeker wanneer er sprake is van een gedwongen kader. Hoe complexer de scheiding, hoe hoger de kosten. We zien in de kostenanalyse van het Rijk dat naarmate de complexiteit toeneemt, er meer kosten in het gemeentelijk domein worden gemaakt.

In de kostenanalyse van complexe scheidingen door het Rijk is een aantal varianten berekend, zie de tabel hieronder.

Tabel overzicht gemiddelde maatschappelijke kosten per soort scheiding en uitgesplitst naar bedrag per partij

Gemiddelde maatschappelijke kosten	Scheiding	Lichte variant	Toenemende complexiteit	Complexe scheiding (vechtscheiding)
Het Rijk	€1.214,-	€1.214,-	€13.044,-	€7.656,-
Gemeente	-	-	€2.862,-	€32.761,-
Ouders	€304,-	€2.554,-	€2.473,-	€2.921,-
Zorgverzekeraar	-	-	-	€1.331,-
Totaal	€1.518,-	€4.072,-	€18.379,-	€44.669,-

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/rapporten/2020/11/04/kostenanalyse-van-complexe-scheidingen/Eindrapportage+-+Kostenanalyse+bij+complexe+scheidingen.pdf>

Hieronder volgt nog een korte uitleg over voorbeelden van posten die erbij kunnen komen kijken per soort scheiding.

1. Scheiding

Een scheiding kost €1.518,-. Echtscheidingszaken kennen een vast griffierecht (2020: €304,-). Deze kosten gelden voor iedere ontbinding van het huwelijk, ongeacht de complexiteit.

2. Lichte variant

Hierbij wordt een ouderschapsplan opgesteld onder begeleiding van een mediator en is er relatietherapie geweest.

3. Toenemende complexiteit

Ouders komen samen niet tot een ouderschapsplan en aan de rechter is gevraagd een uitspraak te doen. Via de rechter wordt het ouderschapsplan, de alimentatie en de omgangsregeling vastgesteld. Verder kan een bijzondere curator ingeschakeld worden om de belangen van de kinderen te behartigen en / of via het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen (LBIO) wordt gevraagd dat de alimentatie weer op gang komt. Tevens kan door het conflict van de ouders het kind problemen ervaren en hierdoor jeugdhulp ontvangen.

4. Complexe scheiding (vechtscheiding)

Als de ouders voortdurend aanhoudende ernstige conflicten hebben, één ouder ook psychische problemen blijkt te hebben en/of de veiligheid van het kind in het geding is, kan de rechter een kindbeschermingsmaatregel opleggen. Hierbij valt te denken aan de inzet van jeugdbeschermers, wijkteam, psychische zorg voor een ouder en jeugdhulp voor het kind. Mocht het kind uiteindelijk toch uit huis geplaatst worden en in een pleeggezin terechtkomen, dan lopen de maatschappelijke kosten nog veel verder op. Kosten die ook nog kunnen opspelen zijn kosten voor noodopvang tijdens een crisissituatie en dat één van de (ex-)partners met kind(eren) moet worden opgevangen. De kosten hiervoor worden gedragen door de gemeente. Bij complexe scheidingen kan ook verdere hulp in worden geschakeld, bijvoorbeeld Ouderschap Blijf² of Kinderen uit de Knel³. Het is niet bekend hoeveel gezinnen met complexe scheidingen hiervan gebruik maken, omdat deze scheidingsproducten op codes worden gedeclareerd waar ook andere problematiek/stoornissen op gedeclareerd worden.

De tekst en tabel hierboven geven de gemiddelde maatschappelijke kosten per soort scheiding weer. Het is zoals eerder aangegeven niet mogelijk dit exact weer te geven in kosten totaal per jaar.

Overzicht aanbod bij relatieproblemen bij (echt)paren in Den Haag

- Centrum Jeugd en Gezin (CJG)

In Den Haag wordt ondersteuning geboden bij (echt)paren met relatieproblemen. De gemeente kan ouders preventief ondersteunen door het bieden van hulp bij opvoedvragen door het Centrum Jeugd en Gezin (CJG). Bijvoorbeeld tijdens het bezoek aan het CJG worden ouders geïnformeerd over het ouderschap en verteld wat ze kunnen verwachten in de turbulente eerste jaren van het ouderschap waarbij ook aandacht is voor de partnerrelatie. In de jeugdteams pakken de gezinscoaches (relationele) problemen op met ouders of verwijzen naar het algemeen maatschappelijk werk. Ook kan de huisarts (echt)paren doorverwijzen naar hulp.

² <https://www.nji.nl/nl/Databank/Effectieve-Jeugdinterventies/Interventies/Erkend/313351-Ouderschap-blijft>

³ <https://www.nji.nl/nl/Databank/Effectieve-Jeugdinterventies/Interventies/Erkend/Kinderen-uit-de-Knel>

- Kenniscentrum Kind en Scheiding

Sinds 2017 bestaat het Kenniscentrum Kind en Scheiding. Zij helpen ouders op weg en bieden advies voor of tijdens een scheiding, onder andere in de vorm van (online) spreekuren. Bij dit Kenniscentrum kunnen ouders bij de aanwezige deskundigen (onder andere een advocaat en mediator) terecht met vragen als ze willen gaan scheiden of als zij al verder in het scheidingsproces zitten. Daarnaast is er een aanbod psycho-educatie, bijvoorbeeld de SCHIP-aanpak (een methode bij echtscheiding en relatieproblemen), het Vadercafé (voor vaders met eerlijke gesprekken over het vaderschap) of relatietherapie bij een relatietherapeut.

- Scheiden zonder Schade

Daarnaast neemt de gemeente Den Haag samen met de regio Haaglanden, Holland Rijnland en Midden Holland deel aan het regiolab van het landelijk programma Scheiden zonder Schade⁴. Hier worden ook materialen en producten ontwikkeld voor relatievaardigheden voor jongeren om een gezonde relatie aan te gaan, deze te onderhouden en eventueel respectvol te kunnen verbreken. Op dit moment wordt gewerkt aan een nieuw ontwikkelde leerlijn relatievaardigheden en deze geeft scholen handvatten om hier ook in het onderwijs aandacht aan te besteden. De eindversie wordt naar alle waarschijnlijkheid 21 april uitgebracht.

Het college beschouwt de motie hiermee als afgedaan.

Het college van burgemeester en wethouders,
de secretaris, de burgemeester,

Ilma Merx Jan van Zanen

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/scheiden/ouderschap-en-scheiding> en <https://vng.nl/artikelen/scheiden-zonder-schade>